

—≡ Ս Ի Ո Ն ≡—

Լ.Զ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1962

◀ Սգոսոս - Սեպտեմբեր ▶

Թիւ 8-9

ԽՐԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ԻՇԽԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԵԾԱԿՇԻՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԻ ՆՈՐԳՈՒԹԵԱՆ

«Նրանի որ ունիցի զաւակ ի Սիոն»:

Ուրախութիւնն ու հպարտութիւնը ունինք, յանուն Սրբոց Յակօբեանց զինուորեալ Ուխտին և բովանդակ Հայ հաւատացեալ ժողովուրդին, յայտնելու թէ Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան վարչական խորհուրդը, ի յարգանս յիշատակին իր յաւէտ անմոռաց հիմնադրին՝ Գալուստ Կիւլպէնկեանի, որ Երուսաղէմի Ս. Աթոռին և Ս. Տեղեաց նկատմամբ քաղցրազին զգացումներուն էր, իր իշխանական ժամանակցութիւնը կը բերէ համաքրիստոնէական կոթողի՝ Ս. Յարութեան Տաճարի Հայկական բաժնի նորոգութեան, 100,000 Անդլ. Ոսկիի զուամբողջ մը, որ մէկ երրորդն է Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքարանին բաժին ինկած ծախքին, յիշեալ Տաճարի վերանորոգութեանը մէջ: Մնացեալ երկու երրորդը՝ 200,000 Անդլ. Ոսկի, բաժինն ու պարտքը կը մնայ արտասահմանի Հայութեան, իբրև հոգեւորք Հայ Եկեղեցւոյ և ազգի իրաւունքի պահպանման, համաքրիստոնէական այս Սրբարանի նորոգութեանը մէջ:

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը այս սրտազին ու բացառիկ նուիրատուութեամբ ոչ միայն զեղեցիկ և աննախընթաց բացումը կ'ընէ Ս. Յարութեան Տաճարի հայկական բաժնի նորոգութեան զործին, այլև իր թելադրութեանց հետ միասին, զեղեցիկ զեկոյցով մը արտայայտուած, ունի այն խոր վստահութիւնը թէ արտասահմանի հայ համայնքները, այս առիթով, պիտի զիտան ընել իրենց բաւազոյնը, զոյացնելու մնացեալ զուամբողջը, հաւատարիմ մեր ժողովուրդի հոգեկան մեծ բխումներուն, որ զիտէ նման պարագաներուն նորակերտել և յաւերժացնել թեր հոգեկան, ու իմացական անդաստաններն ու սրբազան կառոյցները:

Բառ չունինք այս առիթով, յայտնելու մեր երախտագիտութիւնը այն Հիմնարկութեան, որ Գալուստ Կիւլպէնկեան անունով ծանօթ է. որուն մեծաւ նուն և միջազգային հայ բարերարը, շնորհիւ տոհմային իր բնատուր ընդունակութիւններուն և հանճարին, կենդանութեանը կրցաւ իրական զագաթ մը ըլլալ աշխարհի հզօրներու նայուածքին առջև, որոնք կանց առնել զիստեան միայն ցցուն բարձունքներու վրայ: Իսկ մահէն վերջ՝ առատ աղբիւրը բարիքի, անխտիր բոլորը արեւցնոյ, համահաւասար և համանման:

Ուրախութիւն և պարծանք է մեզի համար կարենալ հոս յայտարարելու թէ Գալուստ Կիւլպէնկեանի անունով գոյաւորուած միջազգային Հիմնարկութիւնը, հաւատարիմ իր հիմնադրի յառաջադրութիւններուն, ամէնուրեք սփռած իր բարիքներու կարգին, զիտէ մանաւանդ զիմաւորել մեծ կարիքները իր ժողովուրդին, որուն ազնիւ ծնունդն էր հանգուցեալ բարերարը:

Կիւլպէնկեանները վաղ ժամանակներէ ի վեր կապուած են Ս. Աթոռի իրենց թանկագին յիշատակներովը: Իսկ մեր օրերուն, Գալուստ Կիւլպէնկեան Մատենադարանը, կառուցուած ի յիշատակ իր երջանիկ ծնողաց, իր մէջ կը տալաւարէ կրօնքի, կրթութեան և զրականութեան եռակի սրբութիւններով նուիրադրժուած գանձերը: Բարերարի մահէն վերջ, իր անունով ծանօթ Հիմնարկութիւնը տարիներէ ի վեր Ա. Աթոռոյ կրթական և բարեսիրական գործին կը բերէ իր թանկագին օժանդակութիւնը: Ժառ. Վարժարանն ու Ընծայարանը, ինչպէս նաև Ս. Թարգմանչաց կրթարանը լայնօրէն կը վայելեն Հիմնարկութեան բարիքը: Այդ նախաինամական օժանդակութենէն զուրկ չեն մնար նոյնպէս Ս. Աթոռոյս հովանիին տակ ապրող սրբերն ու այրիները, ինչպէս նաև չքաւոր մեր հարազատները: Իսկ զազթականներու համար շինուող և վերջանալու մօտ եղող շէնքը նոյնպէս կարելի է ձեռակերտը համարել Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան:

Տակուին վերջերս, Ա. Աթոռոյս Տպարանը ևս օժտուեցաւ տոյաշար մեծ մեքենայով մը, 7400 Սթերլինի արժուութեամբ: Իսկ Յորդանանի մայրաքաղաքին՝ Ամմանի մէջ, շքեղօրէն կառուցուեցաւ Գալուստ Կիւլպէնկեան Մանկապարտէզի շէնքը: Այս բոլորը իբրև արգադիր նուէրներ սիրելի Հիմնարկութեան, նոր և կոթողական յիշատակարաններ կը մնան ազգային այս օրհնեալ ժառանգութեանը մէջ, յուերժական օրհնեղութիւնը ըլլալու համար յիշատակին անոր՝ որ հիւր զբաւ բարիքի այս Տանը:

Սակայն Ս. Յարութեան Տաճարի մեր բաժնի նորոգութեան համար եղած այս բարերարութիւնը, իր համազգային տարողութեամբ, առանձին էջ մը կը բանայ մեր եկեղեցական ու ազգային տարեգրութեան մէջ, հպարտութեամբ և երախտագիտութեամբ լեցնելով բոլոր հայ սրտերը Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան և իր ազնիւ յանձանձիջներու նկատմամբ:

Երուսաղէմի Ա. Աթոռոյ համար եղած այս բացառիկ ուշադրութիւնն ու իրազործումը մեծաւ մասամբ կը պարահինք ազգովին Կիւլպէնկեան հարազատներու, Պ. Շոսայեանի և Ռուպէր Կիւլպէնկեանի, որոնք օժտուած հայու և մարդու ամէն բարեմասնութիւններով, չեն մոռնար իրենց ազգին կարիքները, արժանանալով այսկերպ ամհնուս սիրոյն և զնահատութեան, ապահովելով իրենց

անունին այնպիսի վարկ մը, որ անկողոպտելի փառքն է բարոյական հարըստութեան :

Երբ կը կարդանք մեր տոնմային յիշատակարանները, որոնք յաճախ խտացած արտայայտութիւններ են երախտագէտ սերունդներու, կը տեսնենք որ մեր ժողովուրդին համար եկեղեցի, դպրոց և մշակութային յարկեր շինել առողջն աւելի առաքինի և մեծանձն անձնաւորութիւն չկայ: «Ողորմեա եկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, պտղատուից ...»: Ասիկա ձայնն է մեր պատմութեան և քրիստոնեայ սերունդներու, աղօթքի մը նուիրականութեամբ տեղ գտած մեր աղօթամատենանէն ներս:

Այրիներու լուսաներու շնորհիւ անտարակոյս միշտ վառ մնացած է մեր եկեղեցւոյ կանխեղը. ժողովուրդի մը զոհողութեան ճիգին և ոգիին թթխման է ան, Սակայն եթէ թերթենք մեր եկեղեցիներու, դպրոցներու և ազգային հաստատութիւններու յիշատակարանները, պիտի տեսնենք թէ անոնց մեծ մասը, չըսելու համար բոլորը, զոյաւորուած են իշխանական նուէրներովը մեր ունեւոր դասակարգին, որոնք բարիքին իմաստութիւնը, ողջմտութիւնը ունեցած են այդ կերպով: Ազնիւ գործ է անշուշտ խլճալ սուքատին և սպէտեալին, սակայն կանգնել յաւերժական յիշատակարաններ ի փառս Աստուծոյ և ի վայելուծման գալիք սերունդներու, ուրիշ փառք է և իր մէջ ունի բարիքին իմաստութիւնը:

Այս տեսակէտով, Գալուստ հիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը նախաինամական դեր մըն է որ կը կատարէ, և այս պարագան երախտագիտութեան և հպարտութեան զգացումներով միայն կրնայ տողորել բոլոր անոնք, որոնք գիտեն զգու բարիքը և անոր յաճանձման իմաստուն կերպը: Ի սրտէ կը մտաթենք ու կ'աղօթենք որ հազար ապրի Գալուստ հիւլպէնկեան Հիմնարկութիւնը, որպէսզի որքան ատեն որ կարիքն ու կարիքաւորներ գտնուին, վայելեն իր փոյթն ու խնամքը և յաւերժական օրհնեղան ըլլան իր անունին, զայն ստեղծողներու անմոռաց յիշատակին և Հիմնարկութիւնը միշտ կենսունակ պահողներու կեանքին:

